

Informeel onderwijs consultatie

Gelezen hebbende het wetsontwerp “Regels omtrent toezicht op het informeel onderwijs (Wet toezicht informeel onderwijs)” inclusief memorie en begripsbepalingen.

Beschermen van de ontwikkeling van het kind vanuit een plicht die daarop rust vanuit de overheid is een nobel doel. En ook kun je een argument maken dat isolatie in denkbare vormen leidt tot een verhoogde kans op problemen later.

Echter bij dit wetsontwerp heb ik zeer grote bedenkingen.

Allereerst zijn er natuurlijk in Nederland al zeer lang grote groepen die zich enigszins afgezonderd houden van de mainstream via eigen scholen, eigen verenigingen, eigen recreatieplekken etcetera. Sterker nog, dit was gedurende de jaren vijftig/zestig nog schering en inslag. Dit werpt de vraag op, waarom de Nederlandse overheid in die tijd zich niet verplicht voelde tot het voorkomen van isolatie en zich niet geroepen voelde om de bescherming van het kind te versterken. Ook achteraf heb ik nooit verhalen gelezen over “We hadden zo graag willen ingrijpen, hadden we nou maar een wet gehad daarvoor.” En er is geen verzoeningscommissie gekomen om ons allemaal in het reine te brengen met dat verleden van scheiding.

Daarmee staat dit wetsontwerp eigenlijk al direct in een vreemd daglicht. Want op welk probleem is zij nu gericht?

Er wordt een aantal voorbeelden genoemd, maar eigenlijk het enige dat betrekking heeft op een Nederlandse situatie, is het geval van bepaalde salafistische lesmaterialen. En daarvan wordt juist aangegeven dat het momenteel niet meer speelt. Het voorbeeld van soevereinen ziet eruit alsof het aan de haren bijgesleept is, want bij hen speelt social media een grote rol, waarop dit wetsontwerp in het geheel niet van toepassing is. Daarmee laadt het wetsontwerp de verdenking op zich, dat het toch grotendeels gericht is op groepen van nieuwkomers. Tevens vanwege verwijzingen naar integratieve doeleinden.

Ook de manier van selectie voor onderzoek speelt daarin een rol. Gekozen is voor een soort “klik” aanpak. Daarbij zijn wel een paar garanties ingebouwd voor willekeur, echter het probleem is dat het veel waarschijnlijker is - bij gelijke invloed van lesmateriaal op de ontwikkeling van het kind -, dat informeel onderwijs van mensen met een migratieachtergrond zal worden “aangegeven”, dan informeel onderwijs dat plaatsvindt in “autochtone” kring. Daarmee faalt dit wetsontwerp meteen op het vlak van discriminatie, wat zij nu juist zegt te beogen te bestrijden.

Verder is er een ongewente vermenging van bewaking van “openbaar gezag”, door openbaar gezag. Zeg maar de slager, die zijn eigen vlees keurt. Er wordt namelijk vanuit gegaan in dit wetsontwerp dat aanzetten tot geweld tegen openbaar gezag kan worden beoordeeld door een inspectie die zelf wordt aangestuurd door openbaar gezag, en waarbij de maatregelen rechtstreeks vanuit een minister kunnen worden opgelegd, zonder tussenkomst van de gerechtelijke macht. Dit zet voor een autoritaire regering de deur wagenwijd open om haar niet welgevallige lessen (bijvoorbeeld in democratie) met een pennestreek te verbieden.

Dit wetsontwerp met lid 2 van artikel 3b, is daarom mijns inziens volstrekt ontoelaatbaar vanuit vrijheid van vereniging en drukpers gezien, want de afweging van grondrechten is hier apert onjuist.

Hetzelfde gevaar voor verstoting tegen de Grondwet en EVRM dreigt bij ministerieel optreden in het licht van persoonskenmerk politieke gezindheid en nationaliteit. Ook hier is het gevaar te groot dat voorkeuren van een regering leiden tot ingrijpen dat niet afgewogen is ten opzichte van

Grondwet en EVRM. Neem bijvoorbeeld het voorbeeld van de staat Israël. Bij lesstof die zich buigt over de Israëlische nederzettingenpolitiek, zou door een regering met autoritaire trekken (beslist geen denkbeelding gevaar) deze wet kunnen worden gebruikt om de vrijheid van drukpers, vereniging en meningsuiting te omzeilen en bepaalde uitingen te onderdrukken. Zelfs alleen van die mogelijkheid kan al een “chilling effect” op meningsuiting uitgaan, nog versterkt door het “klikken” aspect van deze wet.

Resumerend. Waarschijnlijk goed bedoeld, maar zoals momenteel voorligt niet verenigbaar met Grondwet en EVRM en in het algemeen het begrip van democratische rechtsstaat.

Leeuwarden,
25 december 2024,
Gerrit Tjitte Venema